

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Διάλεξη #10:

Ανεργία, πληθωρισμός, στασιμοπληθωρισμός

Διδακτική Ομάδα

Δημήτρης Καλλιώρας, Καθηγητής ΤΜΧΠΠΑ ΠΘ (dkallior@uth.gr)

Ιωάννης Λεπίδας, Υπ. Διδάκτωρ ΤΜΧΠΠΑ ΠΘ (ilepidas@uth.gr)

Η Αγορά Εργασίας

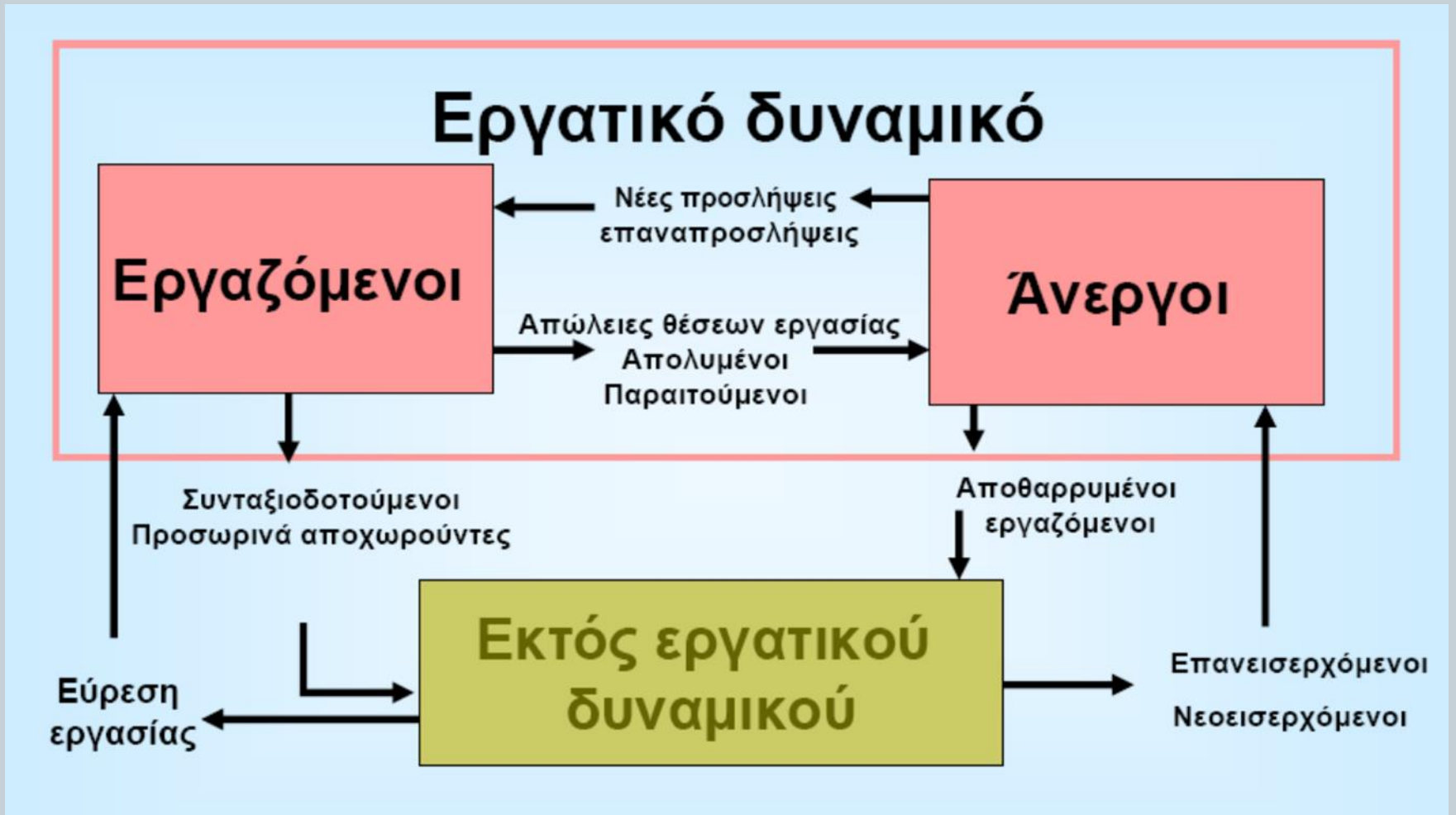
-3-

- Το εργατικό δυναμικό αποτελείται από όσους εργάζονται και όσους επιθυμούν να εργαστούν.
- Ποσοστό συμμετοχής είναι το ποσοστό του πληθυσμού που βρίσκεται σε ηλικία εργασίας και ανήκει στο εργατικό δυναμικό.
- Ποσοστό ανεργίας είναι το ποσοστό του εργατικού δυναμικού που δεν εργάζεται αλλά έχει δηλώσει ότι αναζητά εργασία.

Ροές στην Αγορά Εργασίας

-4-

Η Αγορά Εργασίας

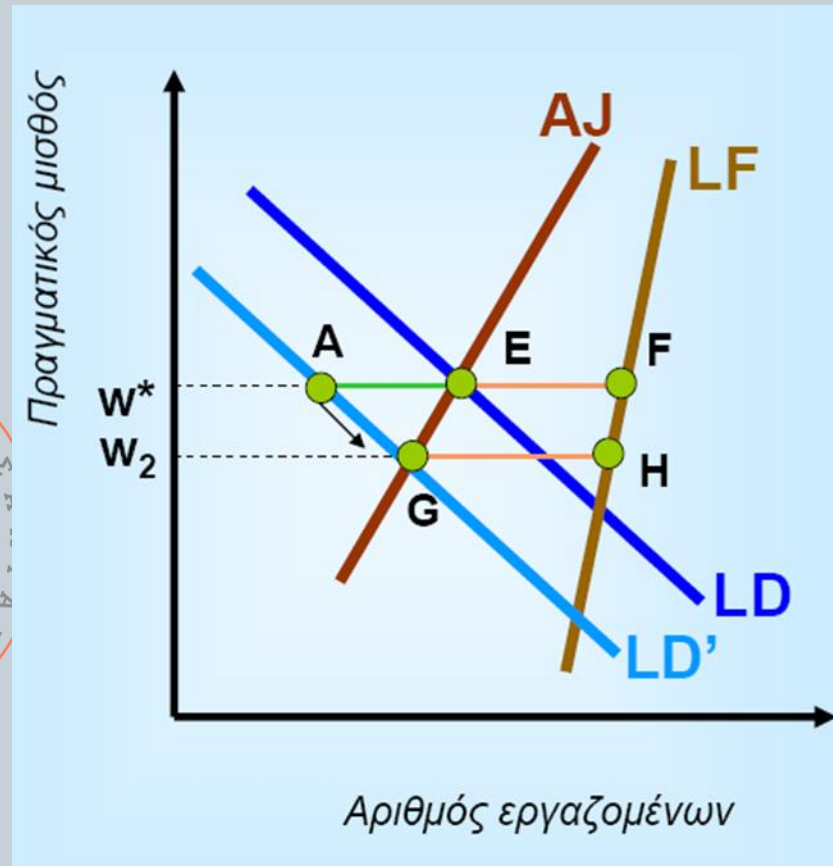
-5-

- **Ανεργία τριβής:** περιλαμβάνει ανθρώπους που μένουν για σύντομα χρονικά διαστήματα άνεργοι εξαιτίας της μετακίνησής τους από μια θέση εργασίας σε άλλη.
- **Διαρθρωτική ή χρόνια ανεργία:** προκύπτει ως αποτέλεσμα μεταξύ της αναντιστοιχίας δεξιοτήτων και ευκαιριών απασχόλησης.
- **Εποχική ανεργία:** προκύπτει εξαιτίας του εποχικού χαρακτήρα ορισμένων επαγγελμάτων.
- **Κυκλική ανεργία ή ανεργία ανεπαρκούς ζήτησης:** εμφανίζεται όταν το προϊόν βρίσκεται κάτω από το επίπεδο της πλήρους απασχόλησης και όταν το ημερομίσθιο διατηρείται σκοπίμως πάνω από το επίπεδο ισορροπίας της προσφοράς και της ζήτησης.

Ανεργία Ισορροπίας (I)

-6-

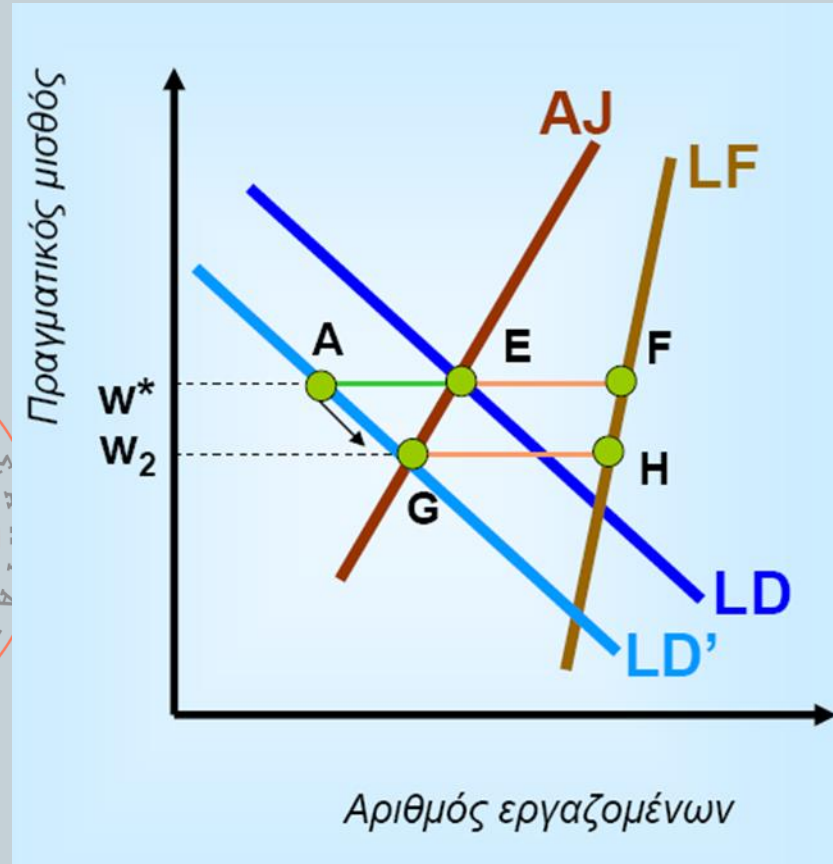
- Η καμπύλη LD αναπαριστά τη ζήτηση εργασίας: έχει αρνητική κλίση γιατί σε χαμηλότερο μισθό οι επιχειρήσεις ζητούν περισσότερους εργαζόμενους.
- Η καμπύλη LF αναπαριστά το εργατικό δυναμικό: έχει θετική κλίση γιατί σε υψηλότερο μισθό αυξάνεται ο αριθμός όσων επιθυμούν να εργαστούν, έχει μεγάλη κλίση γιατί η αύξηση αυτή είναι μικρή (μεγάλο μέρος ατόμων ανήκει στο εργατικό δυναμικό όποιο και αν είναι το ύψος του μισθού).

Ανεργία Ισορροπίας (II)

-7-

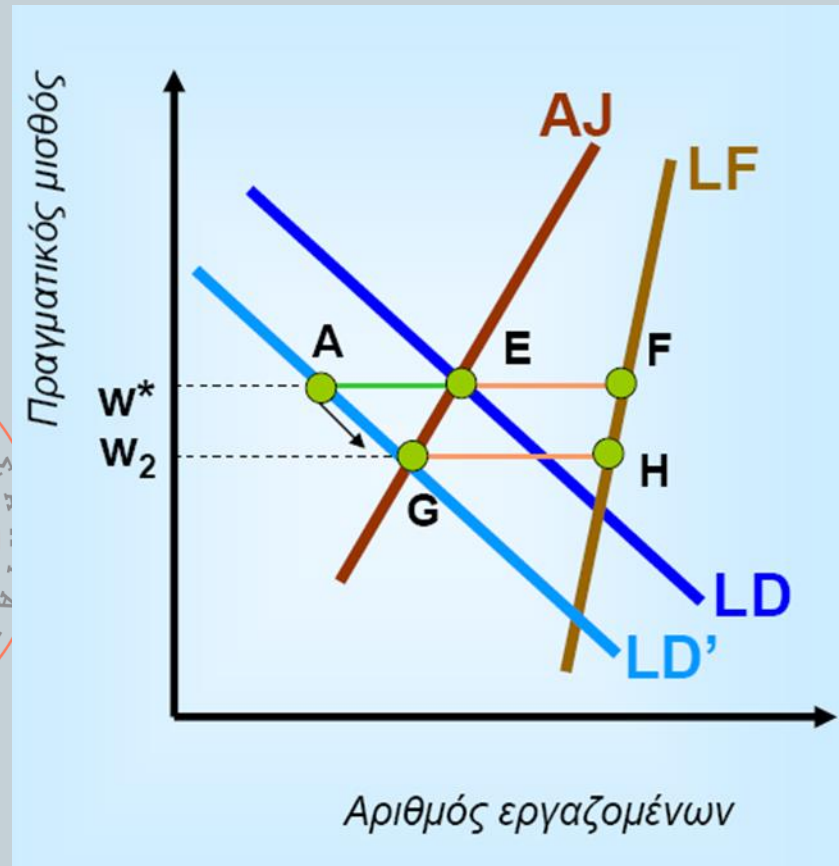
- Η καμπύλη AJ δείχνει πόσοι άνθρωποι αποδέχονται προσφορές απασχόλησης σε κάθε επίπεδο πραγματικού μισθού: η AJ βρίσκεται αριστερά της LF διότι μόνο όσοι ανήκουν στο εργατικό δυναμικό μπορούν να αποδεχθούν μια θέση απασχόλησης. Όταν οι μισθοί είναι υψηλοί, η απόκλιση μεταξύ AJ και LF είναι μικρή.
- Υποθέτουμε ότι το επίδομα ανεργίας είναι σταθερό.
- Όταν η αγορά εργασίας ισορροπεί στο σημείο E, η απόσταση EF αντιστοιχεί στο φυσικό ποσοστό ανεργίας.

Ανεργία Ισορροπίας (III)

-8-

- Το φυσικό ποσοστό ανεργίας αναφέρεται στα άτομα του εργατικού δυναμικού που δεν είναι διατεθειμένα να δεχθούν προσφοράς απασχόλησης στο ημερομίσθιο ισορροπίας w^* .
- Σε περίπτωση που το ημερομίσθιο διαμορφωθεί σε επίπεδο υψηλότερο του w^* (λόγω π.χ. συνδικαλιστικών πιέσεων) τότε θα υπάρξει και ένας αριθμός ατόμων οι οποίοι θα είναι ακουσίως άνεργοι (και οι οποίοι θα αποδεχόταν να απασχοληθούν με μισθό w^*).

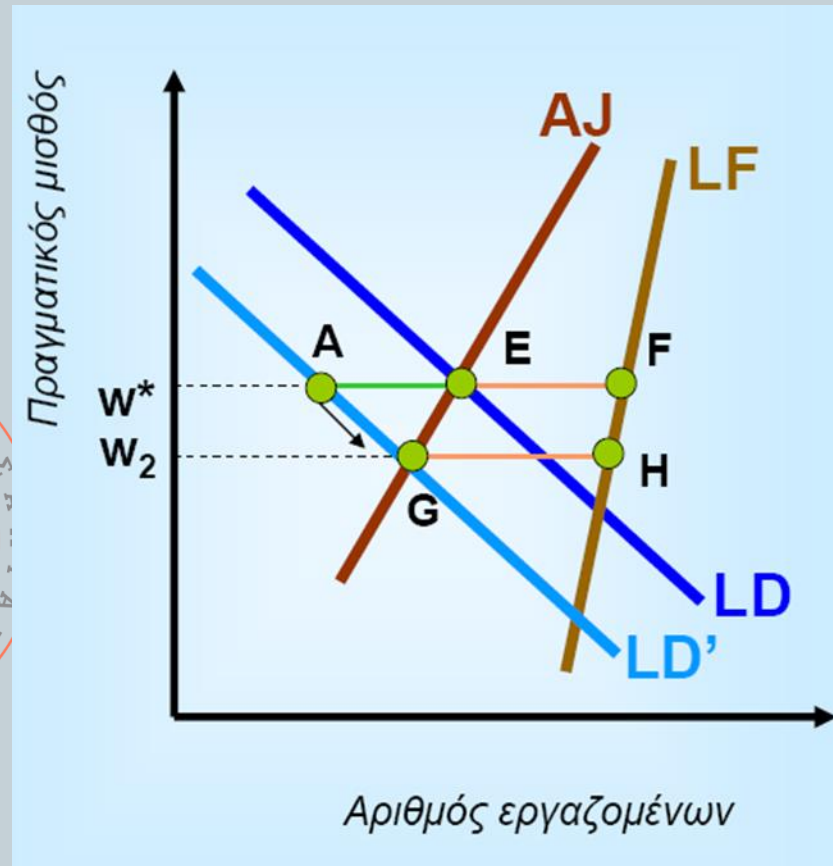

Ανεργία Ισορροπίας (IV)

-9-

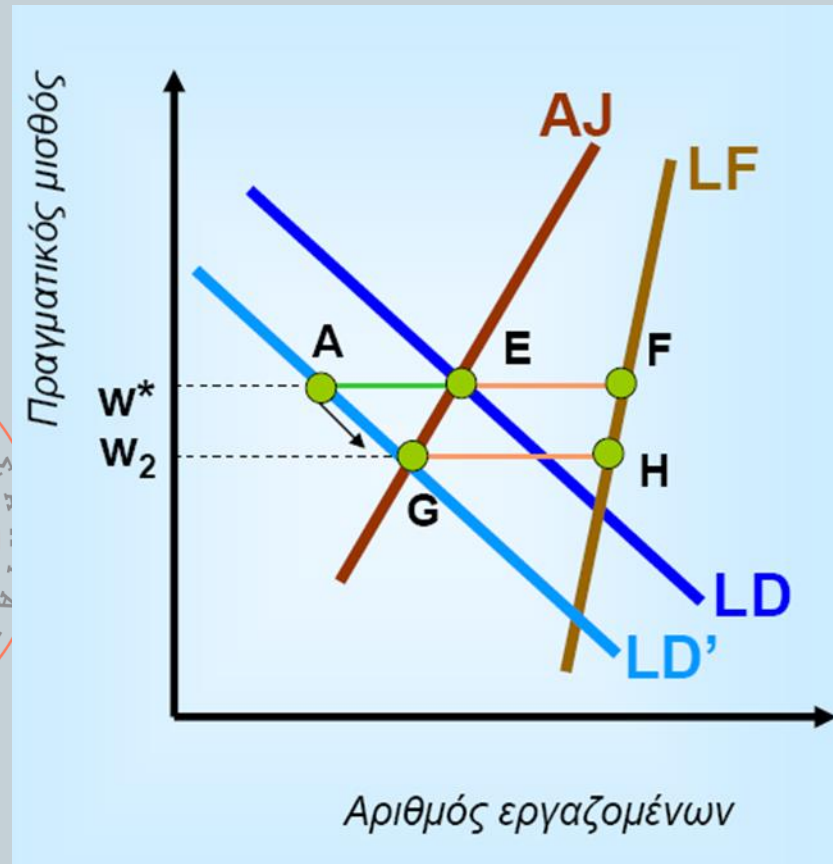
- Έστω ότι η αγορά εργασίας ισορροπεί στο E , με μισθό w^* και φυσική ανεργία EF .
- Έστω ότι η ζήτηση εργασίας μειώνεται, από το LD στο LD' . Μέχρι να προσαρμοστούν τα ημερομίσθια το πραγματικό ημερομίσθιο παραμένει στο w^* . Με ημερομίσθιο w^* , οι εργαζόμενοι θέλουν να βρίσκονται στο E και οι επιχειρήσεις στο A . Η απόσταση AE δείχνει την ακούσια ανεργία (ανεπαρκούς ζήτησης ή κεϋνσιανή ανεργία).

Ανεργία Ισορροπίας (V)

-10-

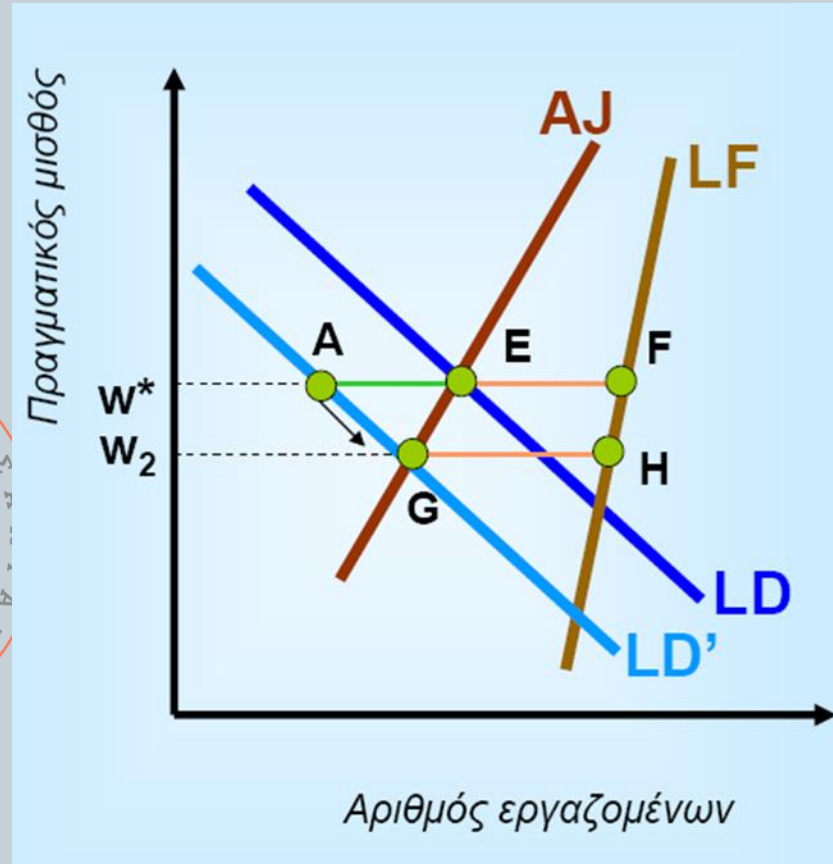
- Αν η ζήτηση εργασίας παραμείνει η LD' , τα ημερομίσθια θα πέσουν στο w_2 για να υπάρξει ισορροπία στο G .

Ανεργία Ισορροπίας (VI)

-11-

- Ωστόσο, η νομισματική πολιτική μπορεί να μετατοπίσει τη ζήτηση εργασίας στη θέση LD και να αποκαταστήσει την ισορροπία στο E.
- Αυτό μπορεί να γίνει μέσω της μείωσης των επιτοκίων η οποία θα τονώσει τη συνολική ζήτηση για το προϊόν, άρα και τη ζήτηση για εργασία.
- Όταν η ακούσια ανεργία εξαλειφθεί, η περαιτέρω επέκταση της ζήτησης (μέσω της μείωσης των επιτοκίων) είναι άσκοπη. Για να αυξηθεί, πλέον, το προϊόν απαιτείται η λήψη μέτρων για την τόνωση της προσφοράς.

Οικονομικές Θεωρήσεις περί Ανεργίας

-12-

- Φιλελεύθερη θεώρηση: κύριο αίτιο της ανεργίας είναι η ανελαστικότητα των μισθών η οποία εμποδίζει την επίτευξη ισορροπίας μεταξύ προσφοράς και ζήτησης εργασίας.
- Κεϋνσιανή θεώρηση: κύριο αίτιο της ανεργίας είναι η χαμηλή (καταναλωτική) ζήτηση.
- Μαρξιστική θεώρηση: κύριο αίτιο της ανεργίας είναι η ίδια η φύση του καπιταλισμού.

Έννοια και Ένταση του Πληθωρισμού

-13-

- Πληθωρισμός υπάρχει όταν παρατηρείται συνεχής και αισθητή αύξηση στο γενικό επίπεδο των τιμών, με αποτέλεσμα να μειώνεται συνεχώς η αγοραστική αξία του χρήματος.
- Η ένταση του πληθωρισμού μετριέται και εκφράζεται με τη βοήθεια του τιμαριθμικού δείκτη (δείκτη τιμών).
- Είδη πληθωρισμού:
  - φυσιολογικός (<3%)
  - έρπων (>3% & <10%)
  - καλπάζων (υπερπληθωρισμός) (>10%)

Αίτια και Είδη του Πληθωρισμού

-14-

- Πληθωρισμός Ζήτησης: εκδηλώνεται σε οικονομίες που έφτασαν ή πλησιάζουν να φτάσουν στο όριο της πλήρους απασχόλησης (περιπτώσεις υπερβάλλουσας συνολικής ζήτησης).
- Πληθωρισμός Κόστους: προέρχεται από την αύξηση του κόστους παραγωγής.
- εισαγόμενος πληθωρισμός.

Οικονομικές και Κοινωνικές Συνέπειες του Πληθωρισμού

-15-

- Επιδράσεις στο βιοτικό επίπεδο.
- Επιδράσεις στην κατανομή του εισοδήματος (εις βάρος των μισθωτών και των συνταξιούχων).
- Ευνοούνται οι οφειλέτες (ειδικά όταν υπάρχει σταθερό επιτόκιο δανεισμού).
- παράδειγμα: αν κάποιος δανειστεί 100 ευρώ με 10% και ο πληθωρισμός είναι 25% τότε μετά από ένα έτος θα επιστρέψει ποσό που η αγοραστική του αξία θα ισοδυναμεί με 88 ευρώ ($=110/1,25$).
- Μείωση της πραγματικής αξίας των καταθέσεων.
- Αύξηση του κόστους των επενδύσεων.
- Επιδράσεις στο εμπορικό ισοζύγιο (μειώνονται οι εξαγωγές).
- Δημιουργία αρνητικού κλίματος στην οικονομία (αρνητικές προσδοκίες).

Μέτρα Καταπολέμησης του Πληθωρισμού

-16-

- Μείωση των δημοσίων δαπανών (πληθωρισμός ζήτησης).
- Αύξηση των φόρων (πληθωρισμός ζήτησης).
- Μη χορήγηση αυξήσεων (πληθωρισμός κόστους).
- Προσπάθεια για αύξηση της παραγωγικότητας (πληθωρισμός κόστους).
- Έλεγχος τιμών (πληθωρισμός κόστους).
- Αύξηση του προεξοφλητικού επιτοκίου.
- Αύξηση του ποσοστού υποχρεωτικών διαθεσίμων.
- Πώληση ομολόγων.

Ποσοτική Θεωρία του Χρήματος (I)

-17-

- Σύμφωνα με την ποσοτική θεωρία του χρήματος, οι μεταβολές της ονομαστικής ποσότητας χρήματος προκαλούν ισοδύναμες μεταβολές του επιπέδου των τιμών (και των ημερομισθίων) αλλά δεν επηρεάζουν καθόλου το προϊόν και την απασχόληση.
- $M * V = P * T \rightarrow P = (M * V) / T$ (1)
- M: ποσότητα χρήματος
- V: ταχύτητα κυκλοφορίας του χρήματος (συχνότητα χρήσης)
- P: επίπεδο τιμών
- T: όγκος συναλλαγών (ποσότητα αγαθών και υπηρεσιών)

Ποσοτική Θεωρία του Χρήματος (II)

-18-

- Λαμβάνοντας υπόψη ότι το V και το T είναι σταθερά στη βραχυχρόνια περίοδο, προκύπτει ότι υπάρχει μια αναλογική σχέση μεταξύ της προσφοράς χρήματος και του επιπέδου των τιμών (και κατ' επέκταση της αγοραστικής αξίας του χρήματος).

Πληθωρισμός και Επιτόκια

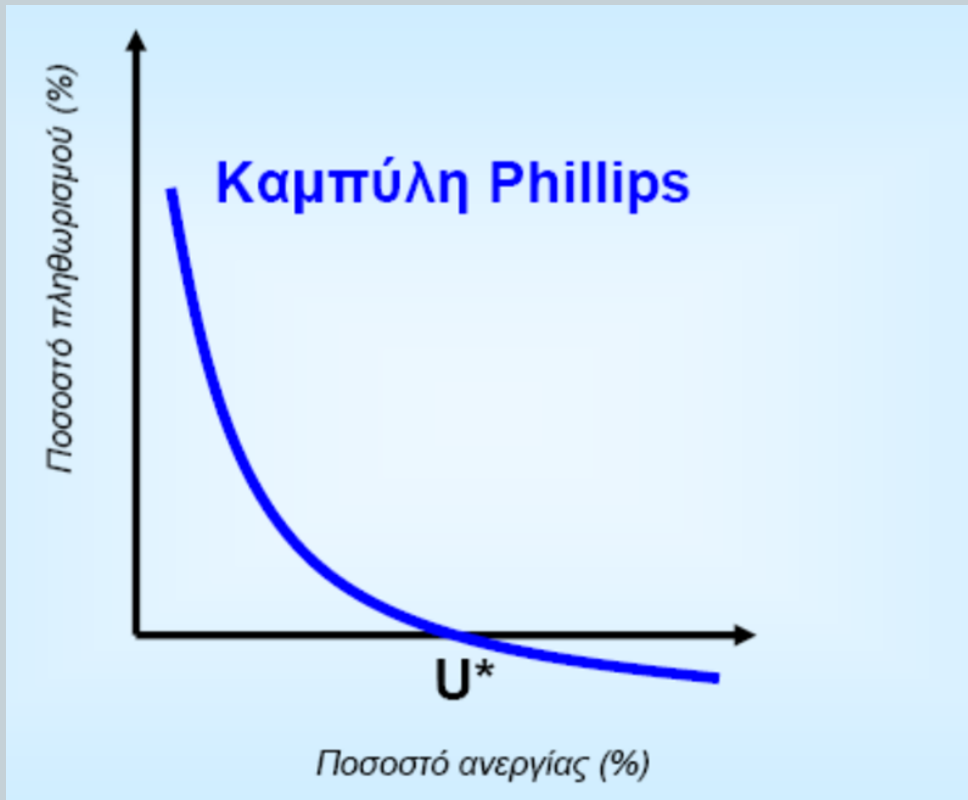
-19-

- Σύμφωνα με την υπόθεση Fischer, η άνοδος του πληθωρισμού προκαλεί ανάλογη άνοδο των ονομαστικών επιτοκίων.
- πραγματικό επιτόκιο = ονομαστικό επιτόκιο - πληθωρισμός
- Ο υψηλότερος πληθωρισμός αντισταθμίζεται από αύξηση των ονομαστικών επιτοκίων ώστε να αποτρέπεται μια μεγάλη μεταβολή του πραγματικού επιτοκίου. Αν τα πραγματικά επιτόκια μεταβαλλόταν κατά πολύ, τότε θα υπήρχε πολύ μεγάλη υπερβάλλουσα προσφορά ή ζήτηση δανείων.
- Όταν η ονομαστική ποσότητα χρήματος αυξάνεται με ταχύτερο ρυθμό, οδηγούμαστε τόσο σε ενίσχυση του πληθωρισμού όσο και σε άνοδο των ονομαστικών επιτοκίων. Αυτό περιορίζει τη ζήτηση για πραγματικό χρήμα.

Συνύπαρξη Πληθωρισμού και Ανεργίας

-20-

- Η καμπύλη Phillips δείχνει ότι, βραχυχρονίως, ο υψηλότερος πληθωρισμός συνοδεύεται από χαμηλότερο ποσοστό ανεργίας, και αντιστρόφως.

Στασιμοπληθωρισμός

-21-

- Στασιμοπληθωρισμός είναι το οικονομικό φαινόμενο κατά το οποίο, σε αντίθεση με τις προβλέψεις της καμπύλης Phillips, παρατηρείται αύξηση των ποσοστών ανεργίας παράλληλα με την αύξηση του πληθωρισμού.
- Ο στασιμοπληθωρισμός συνιστά ένδειξη μη αποτελεσματικής αγοράς καθώς συνδυάζει τη στασιμότητα (χαμηλοί ρυθμοί μεγέθυνσης και υψηλή ανεργία) με υψηλούς ρυθμούς πληθωρισμού (π.χ. περίοδος πανδημίας, περίοδος ενεργειακής κρίσης).

Η παρουσίαση συμπληρώνει και δεν υποκαθιστά τα χορηγούμενα συγγράμματα.

